

inclusief de (digitale) kopieën terug wenst en het vertoningsrecht wil opzeggen.

Het eerste geschilpunt bij de Rotterdamse rechtbank is de vraag of de gemeente Rotterdam (eigenaar van de Boijmans-collectie) destijds eigenaar van de films is geworden of dat er slechts een bruikleen- of bewaarnemingsovereenkomst voor onbepaalde tijd is gesloten, zoals de weduwe stelt. De destijds betrokken galeriemedewerker bevestigt haar stelling, terwijl het museum die volgens rechtbank onvoldoende heeft betwist zodat het wordt opgedragen mee te werken aan teruggave van de films. Volgens de rechtbank was sprake van een bewaarnemingsovereenkomst die (naar haar kennelijke oordeel) op elk moment door de eigenaar kan worden beëindigd. Het ligt echter meer in de rede om de afspraak te kwalificeren als een bruikleenovereenkomst, nu het museum de films niet alleen bewaarde maar ook mocht gebruiken door ze te vertonen (en de originelen dan wel kopieën met kennelijke instemming van de weduwe ook aan andere instellingen ter vertoning mocht uitlenen). Het opzeggen van een bruikleenovereenkomst die voor onbepaalde tijd is gesloten, is mogelijk met inachtneming van de eisen van redelijkheid en billijkheid. De reden voor de eenzijdige opzegging blijkt niet uit het vonnis, maar uit krantenberichten is op te maken dat de weduwe van mening was dat de originele films elders beter bewaard konden worden.

Over de vraag of zij ook het vertoningsrecht mocht opzeggen, oordeelt de rechtbank (die de Auteurswet overigens niet in haar vonnis noemt) in het voordeel van de gemeente/het museum. De rechtbank redeneert dat de bewaring en conservering de tegenprestatie vormde en dat, zolang de gemeente die gestand wilde doen, het niet eenzijdig aan de weduwe is het verleende vertoningsrecht niet langer te respecteren, ook al wilde zij de bewaarneming van de films beëindigen. Spoor/Verkade/Visser schrijven in hun handboek (3^e druk 2005, p. 441) dat het omstreden is of een voor onbepaalde tijd verleende licentie eenzijdig opzegbaar is, maar dat opzegbaarheid mag worden aangenomen ingeval van een situatie waarin van de auteur of wederpartij in redelijkheid niet langer kan worden gevergd de overeenkomst op ongewijzigde voorwaarden gestand te doen en bij de opzegging (stermijn) de eisen van redelijkheid en billijkheid in acht worden genomen. Het lijkt erop dat ook de Rotterdamse rechtbank deze eisen (hoewel niet expliciet) heeft laten meespelen door rekening te houden met de belangen van het museum. De rechtbank overweegt namelijk dat het museum niet alleen in conservering heeft geïnvesteerd, maar ook in het vertonen en promoten van Aders werk. In dat licht hoefde het museum er

volgens de rechtbank geen rekening mee te houden dat de weduwe destijds een opzegbare licentie had beoogd te geven, anders had zij dat toen duidelijk kenbaar moeten maken. Bijgevolg oordeelt de rechtbank dat het museum de gemaakte kopieën van de films (niet-exclusief) mag blijven vertonen en uitlenen aan andere instellingen. Het zal een schrale troost zijn voor het verlies van Aders originele films, die het museum bijna 25 jaar onder zijn hoede had en waarvan het zich eigenaar waande. Eens te meer toont dit vonnis het belang aan van heldere contractuele afspraken, ook in de kunstwereld.

AB

Rb. Rotterdam 23 december 2015, ECLI:NL:RBROT:2015:9825 (X/Interlynx)

Bewijslevering makerschap door eisende auteur tegenover naamsvermelding in de zin van artikel 8 van gedaagde.

Rb. 5.25. [eiseres] c.s. claimt het auteursrecht op diverse plannen en teksten voor websites en dergelijke als vervaardigd ten behoeve van klanten van Interlynx. Ter nadere onderbouwing van het door haar gestelde auteursrecht heeft zij bescheiden in het geding gebracht bestaande uit e-mailberichten waaruit kan worden opgemaakt dat [eiseres] zich bezig hield met het opstellen van diverse communicatieplannen ten behoeve van opdrachtgevers, zoals bijvoorbeeld het 'Strategisch communicatieplan', 'Gemeente Brielle' / PVA city-marketing Brielle, het 'Strategisch Communicatieplan Secretarion 2010-2013', het 'Strategisch Marketingplan Arbo Resources' en het 'Marketingstrategie 12 Learn'.

Interlynx c.s. heeft niet betwist dat [eiseres] de auteur is van deze plannen. Wel heeft zij betwist dat dit betekent dat het auteursrecht aan [eiseres] toekomt. De auteursrechten ter zake zijn – naar zij stelt – steeds door Interlynx overgedragen aan de opdrachtgevers in gesprekken waarbij [eiseres] aanwezig was, zodat de vordering jegens Interlynx c.s. geen doel kan treffen. Interlynx c.s. heeft voorts in het kader van artikel 8 Auteurswet (Aw) nog gesteld dat Interlynx de genoemde bestanden en formules als van haar afkomstig openbaar heeft gemaakt en [eiseres] ook niet als maker is vermeld, maar Interlynx, en gepersisterd bij haar stelling dat de auteursrechten zijn overgedragen aan de klanten. [eiseres] c.s. heeft in reactie hierop erkend dat soms Interlynx als maker staat vermeld, omdat zij het bedrijfsbelang voorop stelde, maar ontkend te hebben ingestemd met overdracht van rechten aan de klanten, met uitzondering van Brielle. Tegen gebruik door klanten stelt zij geen bezwaar te maken, enkel tegen het gebruik van haar formules en concepten door [gedaagde]/Interlynx.

5.26. Artikel 8 Aw bepaalt dat ingeval een vennootschap een werk als van haar afkomstig openbaar maakt, zonder daarbij een natuurlijk persoon te noemen, zij in beginsel wordt aangemerkt als de maker van dat werk. Als het noemen van een natuurlijk persoon geldt ook het vermelden van de persoon met daarbij de naam van de onderneming. Partijen kunnen anders overeenkomen.

Dit artikel speelt zowel in de externe relatie tussen opdrachtgever en opdrachtnemer (in casu klant/Interlynx) als ook in de interne relatie (in casu Interlynx/[eiseres]) een rol. De rechtbank begrijpt de stellingen van [eiseres] c.s. aldus dat in de externe relatie zij in ieder geval heeft ingestemd met een gebruikerslicentie; het (toestemming geven door Interlynx voor) gebruik aan de klanten is derhalve geen onderwerp van geschil. Het geschil betreft uitsluitend de vraag of het Interlynx is toegestaan deze plannen of teksten – voor zover nog mogelijk, enkele zijn definitief andere in conceptfase – verder te gebruiken en te exploiteren, dan wel dit zou zijn voorbehouden aan [eiseres]. Een nadere afspraak tussen partijen is gesteld noch gebleken.

5.27. Van de bij dagvaarding in totaal 35 genoemde opgestelde plannen en teksten waarop het auteursrecht wordt geclaimd, zijn

Bas Jan Ader, Broken Fall (organic), 1971

bij brieven van 4 en 7 mei 2015 negen door [eiseres] c.s. in geding gebracht. Op drie daarvan is de naam van [eiseres] vermeld en wel op: het 'Strategisch Communicatieplan Secretarion 2010-2013', het 'Strategisch Marketingplan Arbo Resources' en het 'Marketingstrategie 12 Learn'. Op de overige zes (productie 2 t/m 6 bij brief van 4 mei 2015 en eerste productie bij brief 7 mei 2015) staat uitsluitend Interlynx als auteur vermeld. Dit betekent – gelet op hetgeen hiervoor is overwogen – dat het auteursrecht op laatstgenoemde stukken toekomt aan Interlynx en het auteursrecht op de overige drie aan [eiseres]. Hoe het met de andere genoemde stukken is gesteld, is vooralsnog onduidelijk, aangezien daarvan geen kopieën in het geding zijn gebracht.

5.28. Nu [eiseres] c.s. zich op het auteursrecht beroept van deze stukken en dit gemotiveerd door Interlynx c.s. is betwist, zal [eiseres] c.s. in de gelegenheid worden gesteld nader bewijs te leveren van haar makerschap/naamsvermelding op de litigieuze stukken.

5.29. Indien [eiseres] c.s. slaagt in dit bewijs komt haar het auteursrecht ter zake toe, tenzij het auteursrecht via Interlynx met de instemming van [eiseres] is overgedragen aan de klanten. In dat geval is ook Interlynx c.s. niet (meer) bevoegd daarover te beschikken.

Noot

Tussenvonnis inzake beëindigde samenwerkingsovereenkomst met afreken- en auteursrechtelijke problemen. Niet betwist is dat X (eiseres) auteur is van een aantal communicatieplannen ten behoeve van opdrachtgevers van Interlynx (gedaagde). Op een zestel van die plannen staat uitsluitend Interlynx als auteur vermeld, op drie X. X erkent dat Interlynx als maker staat vermeld, omdat zij (X) het bedrijfsbelang vooropstelde, maar betwist dat zij zou hebben ingestemd met overdracht door Interlynx aan de opdrachtgevers. De rechtbank beslist dat “nu X zich op het auteursrecht beroept van deze stukken en dit gemotiveerd door Interlynx is betwist (...) X in de gelegenheid (zal) worden gesteld nader bewijs te leveren van haar makerschap/naamsvermelding op de litigieuze stukken.” X moet dus bewijzen dat er géén sprake is van de artikel 8 Aw situatie, d.w.z. dat Interlynx de plannen niet “als van haar afkomstig” heeft openbaar gemaakt. Dat lijkt een correcte uitleg: artikel 8 bevat immers een tenzij systeem: indien Interlynx de plannen openbaar heeft gemaakt, zonder daarbij X als maker te vermelden, wordt Interlynx als maker aangemerkt, “tenzij bewezen wordt, dat de openbaarmaking onder de bedoelde omstandigheden onrechtmatig was”. Het staat echter wel vast dat artikel 8 Aw een eigenaardig artikel is en in ieder geval, mede gelet op HvJEU 9 februari 2012, C-277/10 (Luksan/Van der Let) een uiterst restrictieve uitleg vergt. Zie daarover mijn artikel in AMI 2012/5, p. 195-201, i.h.b. 199-200 en recent het pleidooi voor algehele afschaffing ervan van Geerts en Van den Hout in IER 2015/5, p. 254-259 die daarmee voortbouwen op eerdere pleidooien in gelijke zin, bijv. dat van Heslenfeld en Mastenbroek in IER 2004/42. In zo'n visie op het bestaande artikel zou misschien beter passen dat Interlynx zou moeten bewijzen dat de openbaarmaking zonder vermelding van de naam van de maker wel rechtmatig was. Geerts en Van den Hout gaan een stapje minder ver en verdedigen dat, wanneer de echte maker stelt dat hij geen afstand heeft willen doen van zijn auteursrecht, de rechtspersoon die stelling moet betwisten en bewijzen dat de echte maker wel degelijk afstand heeft gedaan van zijn auteurschap (punt 16 van genoemd artikel). Dergelijke pleidooien, hoe sympathiek ook, maken de rechtszekerheid in gevallen waarvoor het artikel echt is bedoeld en ook zinnig is (advertenties, jaarverslagen, e.d.) er niet beter op en afschaffing van het artikel ligt dan ook meer voor de hand. In dit geval is het opmerkelijk dat geen woord gewijd is aan een andere eis in het artikel: de openbaarmaking. Is er bij die plannen wel sprake geweest van een openbaarmaking? De mededeling aan de opdrachtgevers kan onmogelijk als openbaarmaking wordt aangemerkt. In het vonnis is daaromtrent niets te vinden. Zonder

openbaarmaking is artikel 8 niet van toepassing en behoudt de echte maker zijn rechten.

JK

Rb. Den Haag 17 februari 2016, IEF 15701; ECLI:NL:RBDHA:2016:1398 (Eiser/Zootz)

Rechtbank komt niet toe aan uitleg en reikwijdte van een afgesproken gebruiksrecht omdat niet is komen vast te staan dat partijen een beperkt gebruiksrecht ten aanzien van het ontwerp zijn overeengekomen.

Rb. 2.3. In september 2012 heeft Zootz [eiser] verzocht een campagne stijl/communicatiestijl voor DSB te ontwikkelen die zou worden gebruikt in (mini)campagnes voor de Gemeente (hierna: de opdracht).

4.4. (...) In elk geval is door Zootz niet bestreden dat [eiser] de volgende elementen (zelf) heeft ontworpen:

- Eén woord in (een afwijkende) kleur in de *word cloud*, de overige woorden in tinten van één andere kleur;
- plaatsing van de *word cloud* rechtsonder in beeld;
- een schuine balk omvattende een balk waarin twee of drie foto's zijn opgenomen die voor de kijker recht worden weergegeven;
- cursieve tekst in de genoemde schuine balk (waardoor de tekst voor de kijker verticaal staat).

2.5. De Gemeente heeft vervolgens (via Zootz) [eiser] verzocht het ontwerp te mogen laten gebruiken door een concurrent van [eiser] om de minicampagne 'Bereikbaarheid' te ontwikkelen. [eiser] heeft hiervoor (via Zootz) zijn toestemming verleend.

2.6. In de periode daarna, tot medio 2013, heeft [eiser] in opdracht van Zootz uitingen ontworpen voor de campagne 'Duurzaamheid', het factsheet Carnegieplein, de Waterkaart Den Haag, de 'Wist U dat?' leaflet en de 'Nieuwsbrief Markten', alle conform de stijl van het (eerste) ontwerp.

2.7. In een offerte van [eiser] aan Zootz van 2 april 2013 terzake de campagne Duurzaamheid voor de Gemeente staat voor zover relevant:

“Hierbij stuur ik de begroting voor het ontwerpen en uitwerken van enkele middelen in het kader voor Den Haag; de week van de Duurzaamheid. De ontwikkelde communicatiestijl voor Den Haag Schoon/Duurzaam (wordcloud) zal hierin leidend zijn.

(..) Deze begroting is gebaseerd op het verlenen van onbeperkt gebruiksrecht en is afkoop van auteursrecht niet opgenomen.” (..) Op deze opdracht zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden van de Beroepsorganisatie Nederlandse Ontwerpers (BNO).”

2.8. Zootz heeft [eiser] in april 2013 laten weten dat Zootz de door hem ontworpen uitingen digitaal naar het bedrijf Multimedia zou sturen omdat Multimedia uitingen/middelen voor de Gemeente zou gaan ontwikkelen. Op verzoek van derden, via Zootz, om computerbestanden ('moederbestanden') van [eiser] van de (mini)campagne 'Duurzaamheid' te mogen gebruiken voor het maken van andere middelen/uitingen, heeft [eiser] deze bestanden aan Zootz verschaft.

2.9. Zootz is in 2013 betrokken geweest bij diverse campagnes van de Gemeente waarin voor de Gemeente uitingen op basis van het ontwerp zijn geproduceerd en openbaar gemaakt, zonder dat [eiser] daarbij betrokken was.

(...)

4.6. Dat [eiser] het ontwerp heeft gemaakt in het kader van een opdracht van Zootz waarbij [eiser] geen auteursrechten aan Zootz heeft overgedragen, is tussen partijen in confesso. Ook niet in geschil is dat de hiervoor vermelde elementen uit het ontwerp terugkomen in latere (deel)campagnes en uitingen van de Gemeente. Bij een aantal daarvan was [eiser] (via een separate vervolgoordracht van Zootz) betrokken maar bij uitingen van de Gemeente vanaf medio 2013 niet. Daartegen richten de bezwaren van [eiser] zich.